

**KAA INATAMONK
WIITATISIIMITOWIN
MAAMIINWACIKEWIN
ONAAKONIKEWIN**

TAHSO AKI AACIMOWIN

**KAAKII OSHITOC
MANITOBA INDIGENOUS RECONCILIATION SECRETARIAT
2023/24**

Niikaanishkaakewinik Wiidamaakewinan: Kaayaniishaaniwak Maamiinonikewinik omaa Maanitobaa

Kaayaniishaaniwak Maamiinonikewinik Onaakonikewin nihstawinnaakemakan Maanitobaa ehtakwak niiswaaso Anishininiwi Okomaawinan Okomaawinan Kaa-odahkiimiwaach iiweni: Dakota, Dene, Omashkiikog, Anishinaabeg, Anisininew, Wiisaakodewiniwak, egwa Inuit. Owe Onaakonikewin nihstawinikemakan Maanitobaa ewiji odisiwaach odaanaag kaabiwiji wiijiwidinaaniwak, nookom iishibimaadisowinan egwa nakodamaakewinan kaawinahtamaasiwaach anishininiwak egwa kodakiyak Anishininiwi Okomaawinan omaa Kaanada emashkawikaabawiidamaasiwaach mishiiniwayek e-iishi wiijihiwewaach omaa kakina awiyak kaa-iishi bimaadisinaaniwak, mekwaach kaye mishiiniwayek iishibimojikewinik egwa kaabimimaanitotawaakanowaach. Owe Onaakonikewin oji anohkiise iikweniwan kaakii-oshjikaadekwaban kaaniibawiiijikaadekin debwewinaak iimaa Kanoojikaadewan Jidoojikaadekin iimaa Debwewinaak egwa Maamiinonikewinik Odashwabiidamaakeg (TRC) Owe Maamao misiwe ahkiig Okomaawinan kichi-iinashiwewin iiwe oji Anishininiwi Awiyak egwa iiwe misiwe Kanoojikewin Jikwayahkwaakonikenaaniwak iiwe Misiwe Ahkiig Naanaakadawenjikewinik Kaawanihaakanowaach egwa Kaanihsaakanowaach Anishininiwi likwewak egwa Ikwesesak. Owe Onaakonikewin ojikwayaadinikemakan okomaawinaak jikanawaabamikosiwaach oshtowaach egwa bamihtowaach maamao kanaaji wiijihiidonan iikweniwak Anishininiwak egwa Wemihtikoshiwak egwa baabakaan awiyak kekiwiji debwetaadinaaniwak, jibiminshahiikaadekin odaanaag nahkodamaakewinan, jiyanohtaadekin nadawihiiwewinan, egwa jiwinahchikaadek awashime kewiji daabidawisek egwa jiyashijisek maamao kakina awiyak iimaa iishibimaadisowinik. Owe kanawaabamikosowin ashijise iiwe dahsoyahki jiwiidamaakewasinahiikenaaniwak kaayani apiijisek jiyani debnikaadek maamiinonikewin omaa Maanitobaa.

Owe wiidamaakewasinahiikan ojise iimaa doodamowinan Maanitobaa Okomaawinaak kaabidoodamowaach mekwaach BinaakwewiBiisom 18, 2023, egwa minikok MikiziBiisom 31, 2024 (Owe kaa-iishi wiiijikaadek omaa masinahiikaniikinig “Owe wiidamaakewasinahiikan kaabimisek” kaa-iijikaadek). Maanitobaa Anishininiwi Maamiinonikewinik Obimojikewinini oniibidesinahaanan okweniwan doodamowinan omaa, saakaswa iineke kaa-iishi bimi-anohkaadek iiwe maamiinonikewin dahsoyahki wiidamaakewasinahiikewin. Niyaaniwayek iineke kiishinakinikaade iiwe wiidamaakewasinahiikan. Iishikiishiwewin egwa iishibimaadisowin, Minoyaawinik, Awashish egwa Oshkaadiz, Kwayakwaaakonikewinik, egwa odaanaag kaawiji bimi-isisekin

kekoonan egwa kanookenjikewinan. Omaa ojinaakwanoon kaa-iishi winahtekin kekoonan iimaa TRC egwa iimaa naakwan kaayaniishi aayaajijikaadek owe anohkiiwin.

Omaa oshki niikaaniitamaakewinig, Maanitobaa omaajii wiijitonaawaa iiweni Anishininiwi Okomaawinan Maamawishkaawinik, jiwiiijikaadek oshkichikaadek Anishininiwi, iishibimaadisowin, iishikiishiwewin, egwa ahki omaa Maanitobaa. Kewiji naakwag iiwe kaa-iishi aajisek omaa Maanitobaa kaa-iishi anohkaadamowaach debwewinaak egwa maamiionikewinik, iiwe wiidamaakewasinahiikan kaye kii-aayaajinaakoijikaade, egwa kaa-ayamihtowaach awiyak iiweni okawaabadaanaawaa kaa-iishi aajinaakwaninik iimaa nookom enaakohchikaadekin niiwin kaa-iishi mashkawikaabawiimakag Anishininiwi Okomaawinan Maamawishkaawinik: ahki, iishibimaadisowin, iishikiishiwewin, egwa Anishininiwak.. Ashich kaye jikiishjikaadek kichi okomaawinabowinik kaakiikidiwapan jiwinahtowaach kaawijitwaanich Okomaawinaak anohkiiwinini kewiji maawach minowaashik Anishininiwi Kikinohamaakewin, kiimihkawaakanoban aasha awiyak iiweni jiinanohkiich mekwaach OshkiyahkiiwiBiisom 2024.

Maanitobaa kaawijiiwaach Anishininiwi kaanadawendamowaach aakosiiwibamihiiwewinik nihtaa noodaaseni mayaam odishibimaadisoniwaak kekiishi bamihaakanowaapan egwa waahsa ewijisewaach iimaa kaa-iishaawaach kaadashi nadawihaakanowaach. Maanitobaa odooshdonaawaa minoyaawin bimojikewinik kewiji wijihiikowaajin Maanitobaa Anishininiwak beshoch nawach bamihaakanowaach odashikewiniwaak. Maanitobaa okiwinahatonaawaa iishibimaadisowinini jisakakendaakwaninik egwa kaawin majenimidowin kakwejihiwewin jikwayaadinamwakanowaach odanohkiig misiwe biko iimaa wijihiwewinan kaa-iishi kwayaadinamaakenaaniwak bimojikewinik. Maanitobaa kaye oki-oshdoonaawaa maamayaam anohkiiwinan kewiji kwayaadinamowaach iishibimaadisowin kaa-iishinaakwak bamihiiwewin, dookaan Anishininiwi mashkikiwiikwek kaayaniishaawaach anohkiiwinik iimaa kaayamowemakak aakosowin bamihiiwewinik Maanitobaa. Egwa kaye, Maanitobaa omashkawitonaawaa mekwaach kaadakwaninikin bimojikewinan kewiji wejisek jidebinikaadekin, dookaan kaanakinikaadek iiwe Kaawiidanohkiimidiyaag Minoyaawinik kaa-iishi wijiwidiyaag iikweniwak Opaskwayak Minoyaawin Okomaawinik jikwayaadinikaadek maamidonenjikan minoyaawin egwa mijikwapinewinik wijihiwewinan omaa Opaskwayak Omashkiiko Okomaawinaak.

Anohkiiwin kaye bimise iimaa kewiji minosek minoyaawin, sakakendaakosowin egwa kikinohamaakewinik debinikewinan iikweniwak oji awaashishag egwa oshkaadisak, egwa kejinaach kiyaabich Anishininiwi Awaashisag omaa Maanitobaa jibimaajihowaach awashime ayinaanewishaab dahsoyahkiiwinech. Kewiji debinikaadek owe

bakosenimowin, Maanitobaa owiidanohkiimaawaan Anishininiwi Oniikaaniidamaaken jikiwe miinakanowaach Awaashish egwa Dibenjikewin wiijihiiwewinan (CFS) debendamaawinini iikweniwan Anishininiwi Okomaawinan. Kichikashkidamaasowin kiidebinikaadeban kaakiikwayaadinamwakanowaach Peguis Anishininiwi Okomaawin \$10 miliyan iiweni oji CFS bimojikewin. Maanitobaa okiiwiidanohkiimaawaan Anishininiwi Bimojikewinan kewiji wiijihikowaach Maanitobaa Anishininiwag oshkaadisag jidebinamowaach wiijihiiwewinan iiwe kaye maamidonenjikanik minoyaawin wiijihiiwewinan, kaawijiwidiwaach wiijihidiwaach, kaye dash majimashkikiin egwa minikwewinan kaayaabajijikaadekin egwa mijikwapinewinan.

Owe Maanitobaa Okomaawinaak maajise aashaa ekwayaadinamowaach wawenahjikewinan, maamayaam nakweweshjikewinan iiwe oji MMIWG2S+ (kaawanihaaknowaach, kaanihsaakanowaach Anishininiwi iikwewak egwa likwesesak egwa kaaniisho ahchaakowaach awiyak) kichiwwaanendamisewin kaakiwiji onahjikaadekiban owe MMIWG2S+ kaawijisenik kaawijimiikaanaakanowaach odaaswabiidamaakewinik, kaye kaye iikwewak Kiinikwaanabowinik kewiji niikaanahjikaadek shaashiikimiwewin egwa sakakendaakosowinik iikweniwak oji iikwewak, iikwesesak, egwa kaaniisho ahchaakowaach awiyak. Misiwe biko kaye, Maanitobaa okiimaajitonaawaa jikanawendaakosiwaach Maanitobaan Anishininiwak iiweni oji miikaanikowinik, mekwaach jikejinaachikaadek daabidawisewinik egwa kwayaadinikewinik jidodawaakanowaach iimaa onaakonikewinik. Owe kaye kaakiimaamiinonikaadekiban Anishininiwi Okomaawinan Shimaakanishiiwi bimojikewinan jinakinikaadekin dashiikewinan kaawijijikaadekin, jibakidinaakanowaach shimaakanishag jiyaabajidowaach Maanitoba Okomaawinaak onahchikewinan egwa onaakonikewinan, egwa kekoonan kaa-iisisekin jimaamiinonikaadekin iimaa oji kwayakwakonikewinik naanda kodakiyan dashiikewinik kaawijisekin kwayakwakonikewinik naabaabajikewinan. Kaakichiinendaakwak, kaakiimaadanohkiiwaapan iimaa masinahiikewikamikog mekwaach Binaakwewibiisom 2023, oshki okomaawinaag okii-aajidonaawaa iimaa okomaawinaag kaakiishi onendamowaapan kedoojikaadenik egwa ekiiwiidamowaach kaye anishininiwinaak jinanaadawaabajikaadenikin niishin Anishininiwi Okomaawinaag anishininiwi iikwewak owiyawiwaan kaakiishikikenjikaadek iimaa Prairie Green webinikedwinik etahkwakin iimaa. Iimaa ahchaakonaag bakidindisowinik iikweniwak oji niishin dibenjikedwinan, aawe Okomaawinaag Kaa-okomaawich ohpwakanan okiiwiisakasowemaawaan iikweniwan niishin dibenjikewinik awiyan egwa kaye ekiiwiidamwaachin emijinawesiwaach wiinawaa kakina iimaa okomaawinaag odanohkiig egwa iikweniwan oji misiwe biko kaakishewaadisiinich awiyan iimaa Maanitobaa.

Owe Maanitobaa Okomaawinaak odanohkaadaanaawaa jiyashidinikaadenikin Anishininiwak odibaajimoniwaan iimaa misiwe biko odaanaak iisisewinan kaa-iishiwiijikaadekin omaa Maanitobaa, kaye ,aajitaawinan kewiji kanaadenimaakanowaach kaakiibimaajihowaach awiyak kaakii iishaawaach iimaa kabeshiiwi iishkonokamikok. Onaakonikewin kiiwinahjikaadeban mekwaach kaakii wiidamaakewasinahiikenaaniwakiban jinihstawinikaadek kaamiskowisaawaak bakwaan kaakiishikaak dahsoyahki Maanitobaa jiyaniwebiwikiishikaak mekwaach WaatebakaawiBiisom 30 iinakisich, egwa jinihstawinikaadek Louis Riel amiihaawe nishtam Maanitobaa kaakii okomaawipan. Maanitobaa kaye okiiwiijitonaawaa mishiin bimojikewinan misiwe biko omaa Maanitobaa kewiji kikendaakwak odaanaak kaabibimisek Anishininiwi Bimaadisowin iimaa iishiijikewinik naanda kakina awiyak kekiwiji iishaawaach iimaa kaa-iishiyaakin winahjikewinan, dookaan kikinawaajijikan kaawinahtek mashkawisiwin egwa kewiji kanookenjikaadek Assiniboia Kabeshiiwi iishkonokamikok. ojishkoniik iimaa weshkach kaakiyaakiban kabeshiiwi iishkonokamikok. Maanitobaa okiiniikaanahtonaawaa kakwejihiwewininini okomaawinaak odanohkiig jidoodamowaach iweni oji odaanaak kaabimi iisisenij Anishininiwan omaa Maanitobaa, mayaam iiwe kabeshiiwi iishkonokamikoon jidashijikaadekin. Egwa iishkwaayaach, Maanitobaa okiiwiijitonaawaa mishiin iishibimaadisowinik iishiichikewinan egwa ekiiwiidanohkaadamowaach dashiikewinan egwa bimojikewinan kewiji ashidinikaadekin Anishininiwi iishibimaadisowinan iimaa odaanaak kekoonan kaa-iishiwaabadahiiwenaaniwak, kaabikisachikaadekin maamao kakina awiyak kaayaabajidowaach ahkiini egwa kodakiyan maamao kaayaabadakin dashiikewinan.

Maajitaawinan omaa wiidamaakewasinahiikewinik naakwanon nishtam kaa-iishi oshkichikaadek, miosiwe biko okomaawinaak doodamowinan kedoojikaadekin iiwe oji maamiinonikewinik. Mishtahii kiyaabich anohkiiwin dakwan kedoijikaadek kewiji daabidawinikaadek okomaakwewinaak – Anishininiwak kaa-iishiwijiwidinaaniwak. Maanitobaa odanohkaadaanaawaa ke-iishi anohkiisenikin egwa minowaashinikin kaa-iishi aayaajijikaadekin kekoonan mekwaach kaawijibimishkaamidiyak iimaa debwewinaak egwa maamiinonikewinik.